

OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (OPŽP)

OP Životní prostředí nabízí v letech 2007-2013 z evropských fondů **přes 5 miliard Euro**. Svým objemem financí (18,4 %) se jedná o druhý největší český operační program. Žadatelem o přidělení příspěvku na ekologické projekty se může stát téměř každý.

Výše dotace může dosáhnout **až 90 % výše nákladů na projekt**. Projekty jsou omezeny **minimální hranicí nákladů**, některé osy **maximální hranicí nákladů**.

Projekty OPŽP jsou rozděleny dále na **individuální a velké** (velké projekty přesahují celkové náklady na projekt hranici 25 mil.EUR).

Podpora z OPŽP plyne ze tří zdrojů finančních prostředků :

- 1) fondů ERDF/FS
- 2) Státního rozpočtu (kapitola 315 – životní prostředí)
- 3) SFŽP

Ministerstvo životního prostředí ČR, jako řídicí orgán OP ŽP, vydalo **Směrnice pro žadatele podpory** pro předkládání žádostí, o poskytování finančních prostředků pro projekty z OP Životní prostředí, spolufinancování ze Státního fondu ŽP ČR a státního rozpočtu ČR, včetně znění příloh. Důležitým dokumentem je **Implementační dokument** spolu se **Závaznými pokyny pro žadatele a příjemce podpory** - <http://www.opzp.cz/sekce/392/pro-zadatele-a-prijemce/>, které jsou na webu OPŽP průběžně aktualizovány.

OP Životní prostředí je jedním z osmi tématických operačních programů regionální politiky EU. Vytváří rámec pro přípravu investičních projektů se zaměřením na globální cíle zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí

Specifické cíle programu:

1. vodní hospodářství a protipovodňová ochrana,
2. zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
3. využití obnovitelných zdrojů energie a úspory energie,
4. odpady a staré ekologické zátěže,
5. omezování průmyslového znečištění a snižování environmentální rizika, popř. environmentálních rizik,
6. příroda a krajina,
7. environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta.

Praktické podmínky OP Životní prostředí:

Příjemce podává žádost o podporu poskytovanou z ERDF/FS, SFŽP /SR-MŽP v elektronickém prostředí Informačního systému OPŽP **Benefil** a v listinné podobě zásadně na

SFŽP (Fond) a AOPK. **Projektová dokumentace** v listinné podobě je součástí žádosti o podporu a k některým osám je také vyžadována verze na nepřepisovatelném elektronickém nosiči CD.

Výzvy k předkládání žádostí jsou průběžně zveřejňovány na webu Ministerstva životního prostředí a na stránkách OPŽP pod odkazem <http://www.opzp.cz/sekce/335/aktualni-vyzvy-a-harmonogram-vyzev/>.

Realizace plateb příjemcům podpory bude probíhat s výjimkou tzv. projektů menšího rozsahu **průběžně podle postupu realizace (výstavby) projektu a parciálně podle % přiznané podpory** z ERDF / FS a SFŽP / SR – MŽP.

U projektů **menšího rozsahu** (s rozsahem celkových způsobilých výdajů projektu do výše 1 mil. CZK) provede SFŽP uvolnění podpory na bankovní účet příjemce podpory jednorázově po dokončení realizace projektu a po provedení kontrol. V rámci **průběžné administrace** žádostí o platbu musí příjemce podpory **vždy předložit Fondu faktury** (výjimečně jiné účetní doklady) **za provedené práce, služby, dodávky**, a to včetně předepsaných příloh a náležitostí.

Výše podpory vychází z celkových způsobilých výdajů tj. výdajů vázaných na podporu:

- Předpokládaná výše podpory bude poskytována z evropských fondů - Evropský fond regionálního rozvoje, Fond soudržnosti, v max. výši 85% z celkových způsobilých výdajů,
- Národní spolufinancující zdroje z prostředků Státního fondu životního prostředí činí max. 4% z celkových způsobilých výdajů
- Z prostředků státního rozpočtu ČR max. 1% z celkových způsobilých výdajů
- U projektů, které generují příjmy, je výše podpory stanovena finanční analýzou

Finanční účast příjemce podpory na jejím spolufinancování je požadována min. 10 % z celkových způsobilých výdajů.

Podporované aktivity, které mají význam pro „žadatele“ a které mají zastoupení v jednotlivých osách OP:

- Realizace protipovodňových opatření pro snížení odtoku vody z povodí a eliminaci povodňových průtoků formou podpory výstavby poldrů nad 50 000 m³ a úprav koryt v současně zastavěných územích obcí provedených přírodě blízkým způsobem
- Zkvalitnění nakládání s odpady
- Odstraňování starých ekologických zátěží

- **Investiční opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury** ve ZCHÚ, ptačích oblastech, územích soustavy Natura, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích atp.
- **Příprava a realizace prvků územních systémů ekologické stability**
- **Zakládání a obnova prvků krajinných prvků**
- **Opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích** ve zvláště chráněných územích, územích soustavy Natura 2000, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním podmínkám
- **Realizace lesopěstebních opatření biologického charakteru** pro vytvoření základních podmínek a nastartování procesu regenerace současného stavu lesů v prioritních oblastech pásem ohrožení imisemi (pásma A až C), ve zvláště chráněných územích a územích soustavy Natura 2000
- **Realizace opatření příznivých z hlediska krajinné a ekosystémové diverzity vedoucích ke zvyšování retenční schopnosti krajiny** a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní
- **Opatření k ochraně proti vodní a větrné erozi** a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody
- **Prevence sesuvů a skalních řícení**, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobvyklých přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod
- **Obnova přírodě blízké nelesní zeleně**
- **dále řada dalších aktivit** naplňujících cíle ochrany přírody, které v určitých případech lze rovněž využít pro vlastníky a správce lesa

V rámci tohoto OP je naprogramováno celkem 8 prioritních os (Osa 8. je pro Technickou pomoc).

Následně budou zmíněny pouze ty, u kterých je příjemcem resp. žadatelem podpory vlastník, nájemce nebo správce lesa resp. správce toků.

Oblasti podpory OPŽP vztažené k LH:

Prioritní Osa 1 „Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní“.

Globálním cílem je zlepšení stavu povrchových a podzemních vod.

1.3 Oblast podpory - Omezování rizika povodní

Specifickým cílem je snižování rizika povodní. Zaměřuje se zejména na povodňovou prevenci. Cíl bude realizován zpracováním map rizika povodní, zkvalitněním hlásného předpovědního a výstražného systému a vypracováním a realizací plánu zvládnutí rizik

povodní a **realizace protipovodňových opatření v krajině přírodě blízkým způsobem.** To znamená realizaci opatření, na vodních tocích a v krajině, eliminujících povodňové průtoky způsobem blízkým přírodě (přirozené rozlivy, poldry) s cílem zajistit vyšší retenci vody s významným protipovodňovým efektem.

1.3.1. Zlepšení systému povodňové služby a preventivní protipovodňové ochrany

Minimální způsobilé přímé výdaje na projekt jsou stanoveny ve výši 1 mil.Kč.

Podoblast bude realizována prostřednictvím individuálních projektů.

1.3.2. Eliminace povodňových průtoků systémem přírodě blízkých protipovod. opatření.

Minimální způsobilé přímé výdaje na projekt jsou stanoveny ve výši 1 mil. Kč.

Maximální způsobilé přímé výdaje na projekt jsou stanoveny ve výši 150 mil. Kč.

Podoblast bude realizována prostřednictvím individuálních projektů.

Zprostředkujícím subjektem je Státní fond životního prostředí.

Příjemci podpor :

Obce a města, svazky obcí, státní organizace, státní podniky, kraje a jimi zřízené organizace, Česká republika prostřednictvím organizačních složek státu, ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné více než z 50% majetku obcemi.

Prioritní Osa 4 „Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží“

Globálním cílem je zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží.

4.1 Oblast podpory – Zkvalitnění nakládání s odpady

Podporuje snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu, maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů, minimalizaci negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady.

a) rekultivace starých skládek,

Týká se výhradně skládek, které byly provozovány (zejména obcemi) před účinností zákona č. 238/1991 Sb., a provoz staré skládky byl ukončen před účinností tohoto zákona nebo nejpozději v termínu a způsobem dle § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 238/1991 Sb. To musí být doloženo příslušným správním rozhodnutím nebo jiným způsobem (př. Čestné prohlášení), z něhož jsou patrné schválené podmínky pro provoz zařízení.

Upozornění :

K Žádosti o podporu musí být doloženo stanovisko ČIŽP.

b) odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích, evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech.

Oblast podpory bude realizována prostřednictvím individuálních a velkých projektů.

4.2 Oblast podpory – Odstraňování starých ekologických zátěží

Cílem oblasti je zvýšení počtu inventarizovaných kontaminovaných míst, zvýšení připravenosti sanace staré ekologické zátěže formou zpracování analýz rizika, snížení počtu rizikových kontaminovaných (prioritních) lokalit se starou ekologickou zátěží v ČR.

Upozornění :

Každý projekt v oblasti 4.2. musí být předem konzultován s Odborem ekologických škod MŽP (OES), který vydává ke každé žádosti závazné stanovisko.

Oblast podporuje projekty, zaměřené na:

- **inventarizaci** kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst, kategorizace priorit pro výběr nejzávažněji kontaminovaných míst k sanaci;
- **realizaci průzkumných prací, analýz rizik** konkrétních lokalit anebo pro problémová území obsahující více než jedno kontaminované místo;
- **sanace vážně kontaminovaných lokalit** (pouze v případech, kdy žadatel o podporu není původcem kontaminace nebo původce již neexistuje, nebo v případě, že tato povinnost je vázána na organizační složku státu nebo právnickou osobu státem pro tyto účely zřízenou):
- jednotlivé **etapy komplexní sanace** kontaminovaných staveb (včetně zbytků technologií), půdy (horninového prostředí) a podzemních vod
- **sanace deponií nebezpečných nebo rizikových odpadů** (starých skládek) a úložišť s výjimkou odstraňování ekologických škod způsobených hornickou činností
- **odstraňování kontaminace půd**, stavebních konstrukcí a podzemní vody pomocí inovativních sanačních technologií, apod.
- **monitorovaná přirozená atenuace** kontaminovaných míst
- **sanace SEZ** vzniklých v důsledku hornické činnosti.

Oblast podpory bude realizována prostřednictvím individuálních a velkých projektů.

Minimální způsobilé výdaje na projekty jsou stanoveny na úrovni 0,5 mil. Kč.

Maximální celková výše podpory u projektů předložených podnikatelskými subjekty v rámci oblasti podpory 4.1 je stanovena na 50 mil. Kč na jeden projekt a zároveň na jednoho žadatele v období tří let od podání žádosti.

Zprostředkujícím subjektem pro osu 4 je Státní fond životního prostředí .

Příjemci podpor :

Státní podniky, kraje, obce a města, dále právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, kraje, obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení, svazky obcí, příspěvkové organizace zřízené prostřednictvím organizační složky státu, Žadatel musí být vlastníkem nebo nájemcem předmětu podpory, zároveň musí mít vyřešený majetkoprávní vztah k pozemku, na kterém bude případný předmět podpory realizován. V případě SEZ, žadatel prokáže , že starou ekologickou zátěž nezpůsobil a není právním nástupcem subjektu, který danou starou zátěž způsobil. Podrobněji v Implementačním dokumentu OPŽP.

Prioritní Osa 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny”

Globálním cílem je zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny.

Specifické cíle prioritní osy jsou následující:

- Implementace soustavy Natura 2000
- Obnova a ochrana přírodních a přírodě blízkých biotopů a ohrožených rostlinných a živočišných druhů
- Obnova ekologicky významných krajinných struktur
- Optimalizace vodního režimu krajiny
- Regenerace urbanizované krajiny
- Prevence sesuvů a skalního řícení

6.1. Oblast podpory - Implementace a péče o území soustavy Natura 2000

6.2 Oblast podpory – Podpora biodiverzity

6.3 Oblast podpory - Obnova krajinných struktur

6.4 Oblast podpory - Optimalizace vodního režimu krajiny

6.5 Oblast podpory - Podpora regenerace urbanizované krajiny

6.6 Oblast podpory.-Prevence sesuvů a sklaních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

Zprostředkujícím subjektem pro příjem žádostí o podporu (včetně hodnocení ekologické relevance a hodnocení technické úrovně) **osy 6** je místně příslušné pracoviště **Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) dle místa realizace projektu.**

Všechny oblasti podpory v rámci prioritní Osy 6 budou realizovány prostřednictvím individuálních projektů.

6.2 Oblast podpory - Podpora biodiverzity

Předmětem podpory je:

- opatření k uchování a zvyšování početnosti druhů
- zajišťování péče o chráněná území a vyhodnocování výsledků péče s využitím zásad ekosystémového přístupu při ochraně biodiverzity in situ
- opatření k minimalizaci a předcházení škodám způsobených silně a kriticky a kriticky ohroženými zvláště chráněnými druhy živočichů
- investiční opatření směřující ke zvyšování adaptivních schopností ekosystémů a druhů na rostoucí fragmentaci krajin, další antropogenní vlivy na zátěžové faktory životního prostředí vč.opatření s péčí o handicapované živočichy
- předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů
- investiční opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích

Příjemci podpor :

Fyzické osoby, právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné společnosti, obce, svazky obcí, města, kraje, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, měst a krajů, státní podniky (právnické osoby, kterým je svěřeno nakládání s lesy v majetku státu, správci vodních toků), Česká republika- prostřednictvím organizačních složek státu (mimo pozemkové úřady), příspěvkové organizace, občanská sdružení, další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není činností podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku a další.

6.3 Oblast podpory - Obnova krajinných struktur

Předmětem podpory je:

- příprava a realizace prvků územních systémů ekologické stability
- zakládání a obnova krajinných prvků (výsadba a obnova remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů atd.)
- břehových porostů a historických krajinných struktur (vč. polních cest a ošetření stromů ve významných alejích)
- péče o památné stromy
- opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích ve zvláště chráněných územích, územích soustavy Natura 2000, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability, a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám
- realizace lesopěstebních opatření biologického charakteru pro vytvoření základních podmínek a nastartování procesu regenerace současného stavu lesů v prioritních oblastech pásem ohrožení imisemi (podle stávající legislativy pásma ohrožení A až C) ve zvláště chráněných územích a územích soustavy Natura 2000.

Do podpory lze v případě realizace prvků územních systémů ekologické stability zahrnout i náklady na výkupy pozemků, a to s výjimkou fyzických osob.

Příjemci podpor :

Fyzické osoby, právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné společnosti, obce, svazky obcí, města, kraje, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, měst a krajů, státní podniky (právnické osoby, kterým je svěřeno nakládání s lesy v majetku státu, správci vodních toků), Česká republika- prostřednictvím organizačních složek státu (mimo pozemkové úřady), příspěvkové organizace, občanská sdružení, další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není činností podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku a další.

6. 4. Oblast podpory - Optimalizace vodního režimu krajiny

Tato oblast intervence se zaměřuje na zvýšení retenční schopnosti krajiny a snižování vzniku a dopadů povodňových situací, opatřeními příznivými z hlediska ochrany přírody a krajiny, obnovu přirozeného vodního režimu krajiny a ochranu proti vodní erozi.

Předmětem podpory je:

- realizace opatření příznivých z hlediska krajinné a ekosystémové diverzity vedoucí ke zvyšování retenční schopnosti krajiny, ochraně a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní (budování a obnova retenčních nádrží, které neslouží k chovu ryb, výstavba poldrů nebo soustavy poldrů o celkovém objemu do 50 000 m³ .
- opatření k ochraně proti vodní a větrné erozi a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody (založení nebo obnova mezí, zasakovacích pásů a průlehub). S výjimkou aktivity budování a obnovy retenčních prostor a opatření k ochraně proti vodní erozi, lze do podpory zahrnout i náklady na výkupy pozemků

Příjemci podpor :

Fyzické osoby, právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné společnosti, obce, svazky obcí, města, kraje, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, měst a krajů, státní podniky (právnické osoby - správci vodních toků), Česká republika- prostřednictvím organizačních složek státu (mimo pozemkové úřady), příspěvkové organizace, občanská sdružení, další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není činností podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku a další.

6.5 Oblast podpory- Podpora regenerace urbanizované krajiny

Předmětem podpory jsou zejména:

- opatření pro zakládání a revitalizaci významné sídelní zeleně, podpora je zaměřena na obnovu přírodě blízké zeleně v sídelním prostředí , individuální zakládání a obnova parků a další trvalé nelesní zeleně na plochách vymezených v ÚPD, stromořadí, městských a obecních lesoparků, školních zahrad a komponovaných krajinných areálů atp., zlepšující tak kvalitu života v urbanizované krajině
- zakládání a regenerace zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídla, vymezené ÚPD
- výsadba vegetace s přírodě blízkým charakterem na místě dříve odstraněných malých a ekonomicky těžko využitelných brownfields (do 10 ha), jiných staveb a zařízení, zátěže či následků geologického průzkumu
- odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2000.

Příjemci podpor :

Fyzické osoby, právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné společnosti, obce, svazky obcí, města, kraje, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, měst a krajů, státní podniky (právnické osoby, kterým je svěřeno nakládání s lesy v majetku státu), Česká republika- prostřednictvím

organizačních složek státu (mimo pozemkové úřady), příspěvkové organizace, občanská sdružení, další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není činností podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku, ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné více než z 50% majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty a další.

6.6 Oblast podpory – Prevence sesuvů a sklaních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

Předmětem podpory jsou zejména:

- stabilizace nebo sanace sesuvů a skalních masivů, které bezprostředně nebo v krátkém časovém horizontu svými negativními projevy a následky ohrožují především životy, zdraví a majetek občanů a infrastrukturu sídel a dále monitoring zaměřený na kontrolu účinnosti nápravných opatření
- zjištění možných negativních důsledků pozůstatků po hornické činnosti, návrh a realizace technického řešení, které zabrání dalšímu ohrožování životního prostředí v návaznosti na „Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES“ ze dne 15.3.2006, o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES
- provedení inženýrsko geologických a hydrogeologických prací v sídlech postižených v minulosti hornickou či obdobnou činností a provedení následných sanačních prací

Příjemci podpor :

Obce, města, kraje, státní organizace, příspěvkové organizace – vědecko - výzkumné instituce- stát, Česká republika- prostřednictvím organizačních složek státu (mimo pozemkové úřady) a další.

Podrobné informace pro Operační program Životní prostředí, Implementační dokument, výzva MŽP k podání žádosti o podporu z OPŽP, Příručka pro žadatele , Směrnice MŽP č.7/2007 , Směrnice č.5/2008 a přílohy pro přípravu žádosti jsou na :

<http://www.env.cz/>, <http://www.opzp.cz/>